

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نخبگان در فضای اقتصاد سیاسی دنیا

به چه می‌اندیشند؟

گزیده پژوهش‌های جهان: نخبگان در فضای اقتصاد سیاسی دنیا به چه می‌اندیشند؟

بررسی و نظارت: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران -

معاونت پژوهشی

ترجمه و تلخیص: امیررضا اردستانی

تاریخ انتشار: ۹۷/۱۱/۱۳

تلفن و دورنگار: ۷ - ۸۸۷۰۶۲۰۰

صندوق پستی: ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵

نشانی اینترنت: www.tisri.org

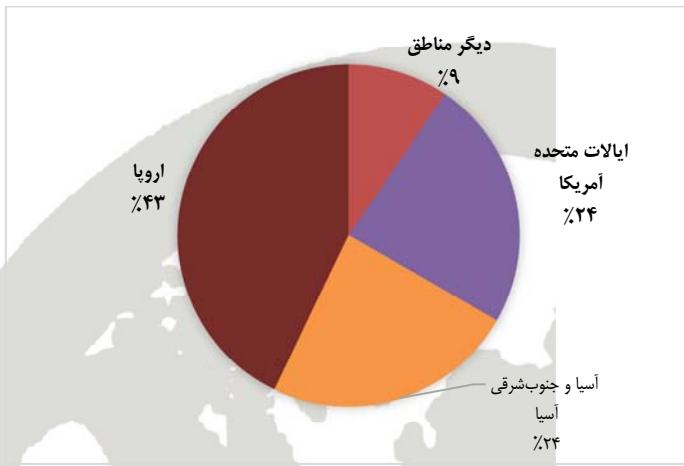
کلیه حقوق مادی و معنوی این گزارش متعلق به مؤسسه تهران است. تکثیر، انتشار و یا واگذاری آن به دیگران به هر صورت و بدون اجازه کتبی این مؤسسه مجاز نمی‌باشد.

مقدمه

اندیشکده‌ها برای تولید تحلیل و به اشتراک‌گذاری ایده‌های سیاسی و تضمین این موضوع به‌وجود آمده‌اند که این ایده‌ها به مخاطبان اصلی سیاسی و افکار عمومی رسانده شود. آنها این توانایی خاص را دارند که نقشی کلیدی در واکنش به موضوعات بنیادین و اضطراری ایفا کنند.^۱ بنا به همین اهمیت است که در این یادداشت تلاش شده است اولویت‌ها و دستور کارهای بیست اندیشکده برتر در حوزه اقتصاد سیاسی بین‌الملل در سطح جهان مورد بررسی قرار گیرد. این اندیشکده‌های برتر از مناطق مختلف از جمله آمریکای شمالی، اروپا و آسیا هستند و براساس طبقه‌بندی‌های مختلف از اندیشکده‌های برتر اقتصاد سیاسی انتخاب شده‌اند. ارزیابی اولویت‌ها و موضوعات اندیشکده‌های برتر اقتصادی از این جهت حائز اهمیت است که شناختی مناسب از کلیت روندهای اقتصادی‌ای به‌دست می‌دهند که بر سیاست بین‌المللی اثرگذارند؛ شناختی که به تصمیم‌گیران داخلی این فرصت را می‌دهد که با توجه به شرایط موجود جهانی، تصمیمات مناسب را در سطح ملی و بین‌المللی اتخاذ نمایند. این اندیشکده‌ها، که ابتدا چهل مورد بودند و سپس با در نظر گرفتن معیار میزان اثرگذاری به بیست مورد تقلیل یافتند، به چهار منطقه جغرافیایی مهم تقسیم شده‌اند: ۱. آمریکا، ۲. اروپا، ۳. آسیا و آسیای شرقی و جنوب‌شرقی، و ۴. دیگر مناطق. بیشترین فراوانی اندیشکده‌ها در مناطق، در ابتدا مربوط به حوزه اروپاست، بعد از آن، آسیا و آسیای شرقی، سپس اندیشکده‌های ایالات متحده و در آخر هم اندیشکده‌هایی که در دیگر مناطق ایجاد شده‌اند و به‌علت تعداد کم در آن مناطق، ذیل واژه دیگر مناطق دسته‌بندی شده‌اند.

۱. کتاب راهنمای راهبردی اندیشکده‌ها برای رسیدن به تأثیرگذاری سیاسی، اندرو سلی، دکتر بهزاد احمدی، مؤسسه ابرار معاصر تهران، ۱۳۹۳

نمودار ۱. جدول فراوانی و پراکنش آن در مناطق

● اندیشکده‌های آمریکایی

اندیشکده‌های آمریکایی اصولاً در پارادایم بازار آزاد فعال‌اند. تمرکز اولویت‌ها و اهداف اکثر این اندیشکده‌ها مانند: مؤسسه اقتصاد بین‌الملل پترسون^۱، دفتر ملی تحقیقات اقتصادی^۲ و نیز اقتصاد بین‌الملل در برکلی^۳ بر روی موضوعات ذیل است:

- اقتصاد چین و مدل توسعه آن؛
- توسعه و رشد پایدار و ارائه مدل‌های آن؛
- نوآوری و اقتصاد نوآورانه و فناوری؛
- مسئله فقر و یافتن سیاست‌های کاهش‌دهنده آن؛
- جهانی شدن و مزایای آن؛
- سیاست‌های کلان اقتصادی.

نکته قابل توجه در بررسی اهداف و اولویت‌های اندیشکده‌های آمریکایی این است که مسئله فقر و نابرابری یکی از مهم‌ترین مسائلی است که مدنظر آنها قرار دارد و این

1. Peterson Institute for International Economics
2. The National Bureau of Economic Research
3. The Berkeley Roundtable on the International Economy

مؤسسات در پی دستیابی به الگویی برای برون‌رفت از این وضعیت در فضای درون‌گفتمانی خودشان هستند. شاید بتوان گفت این مسئله به دلیل سیاست‌های مبتنی بر اقتصاد آزاد باشد؛ زیرا به باور پژوهشگران، این پارادایم اقتصادی زمینه فقر و نابرابری بیشتر را فراهم می‌کند. در این میان، اما مؤسسه «توسعه جهانی»^۱ تصمیم دارد پا را فراتر بگذارد و با ارائه برنامه‌های عملی، بر فقر فائق آید.

در کنار مؤسسه توسعه جهانی، می‌توان مؤسسه‌ای مانند فروم اقتصادی در برکلی یا مؤسسه اقتصاد بین‌الملل را مثال زد که با تحلیل مسائل اقتصادی، نوعی توسعه کاپیتالیستی را تجویز می‌کنند. در این فضای پژوهشی، فروم برکلی عمده‌تاً اولویت خود را بر مسئله رقابت قرار می‌دهد و فرصت‌ها و چالش‌های برآمده از آن را مطالعه می‌کند. در بخشی دیگر از محوره‌های پژوهشی این مؤسسات، بررسی چالش‌های اقتصادی چین با تمرکز بر فرار سرمایه از آمریکا به سوی چین مورد توجه قرار گرفته است.

جهانی شدن هم موضوعی است که نباید از آن غافل شد. مؤسسات آمریکایی محوره‌های جهانی شدن و اقتصاد جهانی را با دقت زیرنظر دارند و از آن استقبال می‌کنند؛ برای مثال، در مؤسسه پترسون و یا مؤسسه توسعه جهانی، اصولاً جهانی شدن بستر بسیار مناسبی برای توسعه و پیشرفت معرفی شده است.

• اندیشه‌های اروپایی

مؤسسات اروپایی در اقتصاد سیاسی بین‌الملل به لحاظ کمی بیشتر از سایرین هستند. اندیشه‌هایی نظیر: بروگل^۲، آدام اسمیت^۳، کیل^۴، و وین^۵ در این فهرست قرار دارند و مسائل متنوعی را پوشش می‌دهند. عمده اولویت‌های پژوهشی این مؤسسات عبارت‌اند از:

- اقتصاد کلان اروپا، بحران یورو و توافقنامه‌های تجاری اروپا؛
- پیش‌بینی‌های اقتصادی برای اروپا و جهان؛
- محیط‌زیست و منابع طبیعی؛

1. Center for Global Development
2. Bruegel
3. Adam Smith Institute
4. Kiel Institute for the World Economy
5. Vienna Institute for International Economic Studies

- سیاست‌های کاهش فقر و افزایش حقوق اجتماعی؛
- توسعه اقتصادی و تجاری.

مؤسسات درون اتحادیه اروپا به دلیل اینکه بسیاری از معادلات درون ساختار دولت - ملت به فضایی خارج از آن سوق پیدا کرده است، بسیاری از اولویت‌ها و تمرکزهای فکری خود را بر محیط اتحادیه اروپا و نیز بحران‌های آن قرار داده‌اند؛ از این رو، اکثر آنها نظیر: بروگل و مرکز اروپایی برای اقتصاد سیاسی بین‌الملل^۱، اقتصاد کلان اروپا را در رأس اولویت‌هایشان قرار داده‌اند؛ زیرا پیوندهای اتحاد میان آنان از دیگر مناطق نظیر آسیا و آسه‌آن قوی‌تر است. بحران یورو، توافقنامه‌های تجاری در اتحادیه اروپا از جمله این موارد هستند. برعکس این مؤسسات اروپایی، دو مؤسسه بریتانیایی^۲ در این زمینه فعال‌اند که حتی پیش از طرح موضوع خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا، به تحقیقات درباره اقتصاد سیاسی اروپا علاقه‌ای نشان نداده‌اند.

بخش مهمی از تحقیقات مؤسسات اروپایی در خصوص کاهش فقر و افزایش برابری اجتماعی شکل گرفته و البته سهم اندکی از این تحقیقات مربوط به ابعاد مختلف بازار کار است. مسائل مربوط به توسعه پایدار و توسعه اقتصادی چنان‌که در مؤسسه مطالعات اقتصاد بین‌الملل^۳ در سوئد و یا مرکز تحقیقات تجاری^۴ در کمبریج مدنظر قرار گرفته است، بر یافتن عوامل تعیین‌کننده و پایدار توسعه تأکید دارد.

در این میان، مؤسسه آدام اسمیت با رویکردی نظری و روشن، دغدغه‌های ایدئولوژیک مربوط به ارائه راه‌حل‌های بنیادین در این منطقه را با تجویز بازگشت به لیبرالیسم کلاسیک پیگیری می‌کند؛ لیبرالیسم کلاسیکی که راهکارهایی جدی برای موضوعات و چالش‌هایی نظیر بهداشت و فقر دارد.

نکته جالب توجه در زمینه دیگر اولویت‌های تحقیقات درون مؤسسه‌های اتحادیه اروپا این است که اکثر قریب به اتفاق آنها در خصوص محیط زیست و منابع طبیعی تحقیقات بسیار زیادی انجام داده‌اند. یکی از دلایل این امر، فشار افکار عمومی و پرسشگری در داخل اروپاست که ذهن نخبگان به‌طور عام و نخبگان حوزه اقتصاد سیاسی به‌طور خاص را متوجه بحث حفظ و حراست از محیط زیست کرده است.

1. European Centre for International Political Economy
2. Adam Smith Institute . Centre for Business Research
3. Institute for International Economic Studies
4. Centre for Business Research

• اندیشکده‌های آسیایی و آسیای شرقی

مؤسسات آسیایی و آسیای شرقی از نظر کمی سهم به‌سزایی در مطالعات بیست اندیشکده برتر حوزه اقتصاد سیاسی دارند. مؤسسه اقتصاد جهانی و روابط بین‌الملل^۱ و مؤسسه مشی اقتصادی کره^۲ نمونه‌هایی از این دست هستند. مؤسسات آسیایی و آسیای شرقی طیف موضوعات و اولویت‌های پژوهشی خاصی را مدنظر قرار می‌دهند. این موضوعات حول محور توسعه اقتصادی پایدار می‌چرخند، به‌طوری که مؤسساتی مانند: توسعه اقتصادی ژاپن و سازمان تجارت خارجی^۳، اولویت خود را بر این اساس پی‌ریزی کرده‌اند. این مؤسسه دغدغه خود را توسعه در سطح جهان اعلام کرده است.

یکی دیگر از محورهای مدنظر مؤسسات اقتصادی آسیایی، دغدغه اصلاح ساختار اقتصادی است. با توجه به پدید آمدن قطب جدیدی به نام چین در قامت «ابر قدرت» می‌توان ارزیابی کرد که مؤسساتی نظیر: مؤسسه اقتصاد جهانی و روابط بین‌الملل یا مؤسسه اقتصاد و سیاست جهانی^۴ در چین بر این نظرند که اقتصاد کشورشان نباید در پارادایم و ساختار غرب‌محور اقتصاد جهانی فعالیت کند. به چالش کشیدن ساختارهای اقتصادی غرب، فضای کاری مؤسسه تحقیقاتی اقتصادی آسیا و شرق آسیا^۵ در اندونزی را تشکیل می‌دهد و نمونه دیگری از این تلاش برای تغییر رویکردهای اقتصادی در آسیاست.

از دیگر نکات برجسته در مطالعه اولویت‌های پژوهشی اندیشکده‌های شرقی، مطالعه اقتصاد چینی در این مناطق است. در این باره، مؤسسه مشی اقتصاد بین‌المللی کره، روندهای اقتصادی چین را زیر نظر دارد و چالش‌های آن را در شرایط حاضر بررسی می‌کند. در مجموع، مؤسسات آسیایی فعال در حوزه اقتصاد سیاسی محورهای پژوهشی زیر را دنبال می‌کنند:

الف) توسعه و اقتصاد پایدار؛

ب) اقتصاد کلان و پیش‌بینی‌های اقتصادی؛

ج) اقتصاد چین.

1. Institute of World Economy and International Relations
2. Korea Institute for International Economic Policy
3. Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization
4. Institute of World Economics and Politics
5. Economic Research Institute for Asian and East Asia

● غرب آسیا

برای آنکه بتوان با دید انتقادی وضعیت تحقیقات مرتبط با اقتصاد سیاسی را در غرب آسیا بیان کرد، لازم است که چند مؤسسه در این منطقه بررسی شوند. شایان ذکر است که این مؤسسات در داخل آن فهرست قرار نداشته و فقط برای بررسی وضعیت غرب آسیا آورده شده‌اند.^{۲۱}

اندیشکده‌هایی که در این مقاله بررسی شده‌اند، همگی به‌طور مشخص در محورهای اصلی پژوهشی خود، اقتصاد سیاسی را بررسی کرده بودند؛ اما نگارنده با بررسی محتوایی که در قسمت گردآوری اطلاعات انجام داده بود، متوجه شد که اندیشکده‌های غرب آسیا، اقتصاد سیاسی را در بهترین حالت به‌عنوان یک زیرشاخه بررسی می‌کنند. البته نمی‌توان گفت که هیچ اندیشکده‌ای این دغدغه را ندارد، بلکه عموماً بر مسائل امنیتی و چالش‌های منطقه‌ای با رقبای متمرکز هستند.

همچنین باید بیان کرد چالش‌های امنیتی را که عموماً در این زمینه بررسی شده‌اند می‌توان در جستجوی ساده این مؤسسات نیز دید؛ برای مثال، یکی از نکات جالب توجه این است که در جستجوی مهم‌ترین و بهترین مؤسسات غرب آسیا مشخص می‌شود که این مؤسسات عموماً در نام خود از کلمات امنیت^۳ و راهبرد^۴ استفاده کرده‌اند و در بسیاری دیگر، اصلاً به مسائل اقتصادی و اجتماعی توجه نشده است؛ یا نکته جالب دیگر، برای مثال، مرکز خلیج (فارس) برای مطالعات ایرانی^۵ در عربستان سعودی است که تمام برنامه‌ها و تمرکز خود را بر رقیب منطقه‌ای‌اش یعنی ایران گذاشته است. اینها سؤال بزرگی را در ذهن ایجاد می‌کنند که چرا این مرکز و مراکز دیگر به‌جای تمهید وضعیتی مناسب برای همکاری اقتصادی در منطقه همانند مؤسسات اروپایی و آسیای شرقی، بر واگرایی بیشتر اقدام می‌کنند و یا تأکید بر توسعه ژئوپلیتیکی و موازنه قدرت در سطح منطقه را دارند.

در بررسی‌ها این مسئله روشن شد که عموماً در بسیاری از این مؤسسات که حتی بسیار شاخص‌اند مانند الجزیره^۶ و یا حرمون^۱ شاخه‌ای هم برای مطالعات اقتصادی وجود دارد. این

۱. این قسمت به‌طور ویژه بررسی شده است و در داخل بیست اندیشکده جای نمی‌گیرد.

۲. جدول مرتبط با اطلاعات آن بعد بیست اندیشکده برتر آورده شده است.

3. Security
4. Strategy
5. Arabian Gulf Center for Iranian Studies
6. Al Jazeera Centre for Studies (AJCS)

خود نشان‌دهنده اهمیت نداشتن مسائل اقتصادی و به تبع آن، در اولویت قرار داشتن نگاه امنیتی به وضعیت اقتصاد سیاسی است.

این گوشه‌ای از مشکلاتی است که منطقه غرب آسیا با آن مواجه است؛ اما در این میان، مؤسسه‌ای نیز وجود دارند (مانند: مرکز مطالعات اقتصادی و سیاست خارجی در ترکیه) که دغدغه‌های جدی درباره وضعیت اقتصادی دارند. مؤسسه‌ای که در این بخش بررسی شدند، عبارت‌اند از: مرکز مطالعات اقتصادی و سیاست خارجی^۲، مرکز مطالعات سیاسی و استراتژیک الاهرام^۳، مرکز کارنگی خاورمیانه^۴، بنیاد مطالعات اقتصادی و اجتماعی ترکی^۵ و مرکز مطالعات اقتصادی مصری^۶.

می‌توان گفت که این مؤسسات بر محورهای زیر متمرکزند: اقتصاد انرژی، اقتصاد داخلی و منطقه‌ای، و توسعه پایدار.

تقریباً سعی شد در این گزینش، از اندیشکده‌هایی با رویکردهای اقتصادی استفاده شود. در این فهرست پنج‌گانه ما دو اندیشکده وجود دارد که فارغ از دغدغه‌های امنیتی، فقط در زمینه مسائل اقتصادی و اجتماعی کار می‌کنند. این دو مؤسسه عبارت‌اند از: بنیاد مطالعات اقتصادی و اجتماعی ترکی و مرکز مطالعات اقتصادی مصری. با برآوردی که از فعالیت‌های این مؤسسات انجام شد دریافتیم که مؤسسه‌های ترکی از نظر کار در این حوزه فعال‌تر بوده و دغدغه‌های جدی‌تری داشته‌اند.

برای مثال، مرکز مطالعات اقتصادی و سیاست خارجی با آنکه در حوزه‌های مختلف پژوهشی کار کرده است، در بخش اقتصاد و جهانی شدن فعال است. در این بخش تلاش می‌شود که نشریاتی مرتبط با تأثیرات جهانی شدن بر ترکیه، سیاست‌هایی برای مدیریت بهتر جهانی شدن، مقررات و رقابت‌پذیری اقتصاد ترکی در فضای جهانی را منتشر کند. در این زمینه می‌توان به آخرین مقاله این مؤسسه به نام «هوش مصنوعی، اقتدارگرایی و آینده نظام‌های سیاسی» اشاره کرد و یا «ترک استریم: تأثیر بر اقتصاد ترکی و امنیت انرژی» که

1. Harmoon Centre for Contemporary Studies
2. Edam-Centre for Economics and Foreign Policy Studies

۳. مرکز الاهرام للدراسات السياسية و الاستراتيجية

4. Carnegie Middle East Center
5. Turkish Economic and Social Studies Foundation
6. Egyptian Center for Economic Studies

می‌توان فهمید درباره چه موضوعات کلیدی و نوینی کار می‌کند. محورهای مطالعاتی در بنیاد مطالعات اقتصادی و اجتماعی ترکی نیز عبارت‌اند از: دموکراتیزاسیون، حکمرانی خوب، نابرابری اجتماعی و انعطاف‌پذیری اجتماعی، شهرهای پایدار، و روابط خارجی؛ به عبارتی، می‌توان گفت که دغدغه توسعه در این منطقه مورد بررسی از سایرین بیشتر است و شاید بتوان علت آن را نزدیکی به اتحادیه اروپا و غرب دانست.

اما در دیگر مناطق، مانند مصر که مطالعه شده است، روندهای جالبی برای بررسی را می‌توان دریافت کرد. نکته جالبی که وجود دارد این است که مؤسسه الاهرام مصر که در کل منطقه غرب آسیا بسیار معتبر است، درصد بسیار کمی از مطالعات خود را به بخش اقتصادی و روندهای آن اختصاص داده است؛ اما در کنار این مؤسسه می‌توان مؤسسه مطالعات اقتصادی مصری را مثال زد که تمام هدف خود را بر مسائل توسعه پایدار گذاشته است؛ به عبارتی، هدف اصلی این مؤسسه پیشنهاد سیاست‌های صحیح اقتصادی و اصلاحات نهادی و قانونی است که به توسعه پایدار در مصر کمک می‌کند و همه براساس کارایی اقتصادی مشترک و عدالت اجتماعی است.

در آخر هم شعبه خاورمیانه‌ای کارنگی مورد بررسی قرار گرفت. نکته حائز اهمیت این است که مؤسسات معتبر غربی مانند کارنگی و بروکینز در بقیه مناطق نیز شعبه‌هایی دارند. مؤسسه کارنگی خاورمیانه در لبنان است و می‌کوشد با ارائه طرح‌های جدیدی که موجب درک جدیدی از منطقه و توسعه رهیافت‌های جدید برای کشورهای در حال گذار است، اثرگذار باشد.

• اندیشکده‌های دیگر مناطق

کنسرسیوم تحقیقات اقتصادی آفریقا^۱ در زمینه منابع و مدیریت منابع برای رشد و توسعه اقتصادی و توزیع و نیز مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی محیط زیست تحقیق می‌کند. از دیگر حوزه‌های پژوهشی این مؤسسه می‌توان به بخش توسعه مالی و نیز مسائل تجاری به‌خصوص در منطقه آفریقا اشاره کرد. در این مؤسسه، اولویت‌های پژوهشی به شکل ذیل تعریف شده است:

- منابع و گسترش فرصت‌های رشد و توزیع مزایا؛

- مدیریت منابع طبیعی، تغییرات آب‌وهوایی و توسعه اقتصادی؛
- ادغام منطقه‌ای و رابطه تجارت استراتژیک: شرکای تجاری سنتی و بازارهای نوظهور؛
- توسعه بخش مالی.

مرکز مطالعات وابستگی^۱ در سیدنی یکی دیگر از مهم‌ترین مؤسسات مرتبط با حوزه اقتصاد سیاسی است که تمرکز خود را بر سیاست‌های اقتصادی، فرهنگ، رفاه و جامعه مدنی، آموزش‌ها، ایده‌های آزادی، سلامتی، سیاست اجتماعی، امور بومی، دولت و سیاست و سیاست خارجی قرار داده است. این مؤسسه طرفدار اقتصاد آزاد است، اما نقدهای اصلاحی بر این پارادایم اقتصادی دارد.

• نتیجه‌گیری

در این یادداشت تلاش شد که اولویت‌های پژوهشی بیست مؤسسه برتر دنیا در حوزه اقتصاد سیاسی بررسی شود. برای این کار، ابتدا بیست اندیشکده برتر براساس منطقه جغرافیایی به چهار دسته تقسیم شد و سپس به تفکیک مناطق، برآیند مهم‌ترین اولویت‌های پژوهشی آنها مورد بررسی قرار گرفت. هدف این بررسی کمک به سیاست‌گذاران، پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه اقتصاد سیاسی بود تا فهم بهتری از اولویت‌های پژوهشی حوزه اقتصاد سیاسی و فضای عمومی این گرایش تحقیقی در دنیا پیدا کنند.

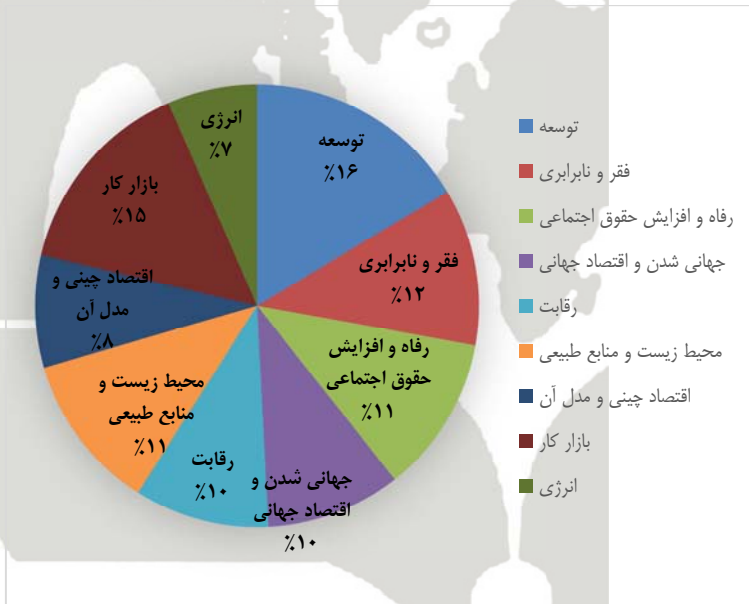
در همین راستا، نشان داده شد که اولویت‌های پژوهشی در هر منطقه متفاوت است؛ برای مثال می‌توان گفت که تأکید اندیشکده‌های آمریکایی بیشتر بر مسئله نوآوری و اقتصاد نوآورانه، نابرابری و جهانی شدن است، اما اندیشکده‌های اروپایی بیشتر در حوزه‌های توسعه، افزایش حقوق و برابری اجتماعی، سیاست‌های کاهش فقر، و اقتصاد کلان داخل اتحادیه اروپا تحقیق و پژوهش می‌کنند. در اندیشکده‌های شرقی عموماً کارشناسان درباره موضوعاتی نظیر: توسعه، اقتصاد کلان، و تغییرات اقتصادی و ساختاری کار می‌کنند؛ اما همان‌طور که اشاره شد، یکی از محورهای جذاب در این مؤسسات، تمرکز بر اقتصاد چین و ارزیابی آن است که از اهمیت بالایی برخوردار است.

در پایان مشخص شد که در حال حاضر اولویت‌های پژوهشی اندیشکده‌های برتر حوزه

1. Centre for Independent Studies

اقتصادی دنیا عبارت‌اند از: توسعه اقتصادی و راه‌های نیل به این هدف (این موضوع در صدر قرار دارد و جنبه‌های زیادی از جمله توسعه متوازن، ارائه مدل‌های جدید و متناسب، و توسعه منطقه‌ای را دربرمی‌گیرد)؛ فقر و نابرابری؛ رفاه و افزایش حقوق اجتماعی؛ بازار کار و چالش‌های نوآوری برای آن و نیز تأثیرات اجتماعی نبود آن؛ اقتصاد و مدل توسعه چینی؛ محیط زیست و منابع طبیعی و آثار آن بر اقتصاد آن و جنبه‌های توسعه پایدار؛ جهانی شدن و اقتصاد جهانی و بسط اقتصاد لیبرالی؛ رقابت (از آن جهت که اصل مهمی در اقتصاد لیبرالی است) و نقش عواملی مانند نوآوری در آن و چالش‌ها و فرصت‌های برآمده از آن در جامعه.

نمودار ۲. درصد حساسیت موضوعات در فضای اقتصاد سیاسی

در فضای تحقیقات مرتبط با اقتصاد سیاسی در ایران و غرب آسیا رویکردهای مدونی وجود ندارد. اینکه در بین اندیشکده‌های برتر دنیا در حوزه اقتصاد سیاسی بین‌الملل، اندیشکده‌های غرب آسیا جایگاهی ندارند، نشان از وضعیت نامطلوب در سطح فکری در این حوزه دارد؛ از این روست که گذر کردن از فضای امنیتی و فهم ضرورت توسعه و رشد

اقتصادی و دغدغه در خصوص بهبود وضعیت اقتصادی، ضرورت اجتناب‌ناپذیر برخی مناطق غرب آسیاست.

حداقل کارکرد اندیشکده‌های اقتصادی، جلب کردن توجه نخبگان کشور به ضرورت اندیشیدن جدی به مبحث توسعه است. مطالعه اندیشکده‌ها به ما نشان می‌دهد که کشورهای نوظهور قدرتمندی در طی دهه‌های اخیر با استفاده از پتانسیل‌های موجود در عصر جهانی شدن توانسته‌اند به توسعه دست یابند. امید است با عنایت به این موضوع و به پتانسیل‌های موجود در سطح کشور و نیروی جوان بتوانیم با تصمیم‌گیری درست در مسیر توسعه قدم بگذاریم.

پژوهش مستقل حول این موضوعات و استفاده از داده‌های مؤسسات برتر اقتصادی برای خوانندگان و نخبگان داخلی این مزیت را دربردارد که با توجه به روندهای اقتصادی موجود در سطح بین‌المللی بتوانند در وضعیت فعلی، روندهای مثبت و منفی را تشخیص دهند و در ادامه، با استفاده از تجربیات و راه‌کارهای مناسب، کشور را در مسیر درست راهنمایی کنند.^۱

۱. در ضمیمه این یادداشت، بیست اندیشکده برتر حوزه اقتصاد سیاسی بین‌الملل به همراه اولویت‌های پژوهشی و دیگر مشخصات مرتبط برای پژوهش بیشتر درباره آنها آمده است.

منابع

پهمن ماه ۹۷

۱. اندرو سلی، راهنمای راهبردی اندیشکده‌ها برای رسیدن به تأثیرگذاری سیاسی، مترجم بهزاد احمدی، تهران: مؤسسه ابرار معاصر تهران، ۱۳۹۳.
2. James G. McGann, "2014 Global Go To Think Tank Index Report," Pennsylvania: University of Pennsylvania, 2015.

منابع اندیشکده‌های ایالات متحده

3. www.piie.com
4. <http://www.nber.org/>
5. <https://brie.berkeley.edu/>
6. <https://www.cgdev.org/>
7. <http://bruegel.org/>
8. <https://www.adamsmith.org/>
9. <https://www.ifw-kiel.de/>
10. <https://wiiw.ac.at/>
11. <http://ecipe.org/>
12. <http://www.case-research.eu/>
13. <https://www.cesifo-group.de/>
14. <https://www.iies.su.se/>
15. <http://www.cbr.cac.ac.uk/>

منابع اندیشکده‌های اروپا

16. <https://www.imemo.ru/>
17. <http://www.kiep.go.kr/>
18. <http://www.ide.go.jp/>
19. <http://www.eria.org/>
20. <http://en.iwep.org.cn/>

منابع اندیشکده‌های آسیا و آسیای شرقی

21. <http://edam.org.tr/>
22. <http://acpss.ahram.org.eg/>
23. <https://carnegie-mec.org/>
24. <http://www.eces.org.eg>
25. <http://tesev.org.tr/en/>

منابع اندیشکده‌های غرب آسیا

26. <http://www.cis.org.au/>
27. <http://aercafrica.org/>

منابع اندیشکده‌های دیگر مناطق

تجزیه‌گران در فضای اقتصاد سیاسی دنیا به چه می‌اندیشند؟

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
۱. مؤسسه اقتصاد بین‌الملل پترسون	اولویت‌های پژوهش‌های مورد ادعای این مؤسسه عبارت‌اند از: ۱. بهبود سیاست‌های کلان اقتصادی پس از بحران‌های جهانی ۲. گفتارهای حقیقی درباره مزایای جهانی شدن و معایب اقتصادی‌های بسته ۳. تعادل دوباره مدل رشد چین و تأثیر آن در اقتصاد جهانی ۴. جهانی شدن، نابرابری، تنظیم بازار کار ۵. مداخلات نرخ ارز و اصلاح نظام پول بین‌المللی ۶. توافقنامه‌های تجاری منطقه‌ای و سرمایه‌گذاری‌های چندملیتی، به‌ویژه مشارکت فراسیפیک (TPP) ۷. ارائه مدل‌های رشد پایدار برای اروپا، ژاپن و ایالات متحده؛ ۸. ثبات مالی، از جمله تجزیه و تحلیل هزینه - سود از مقررات جهانی.	واشینگتن دی‌سی، آمریکا	www.piie.com/
۲. بروگل	مؤسسه بروگل یکی از مؤسسات پیشرو در اروپاست که پژوهش‌های خود را در ذیل پنج عنوان تعریف کرده است: ۱. اقتصاد کلان اروپا و حکمرانی ۲. اقتصاد جهانی و حکمرانی ۳. مالی و مقررات مالی ۴. نوآوری و رقابت، انرژی ۵. آبوهوا در این راستا، بروگل اتحادیه اروپا را به‌عنوان یک منطقه، در دو حوزه متفاوت پژوهشی قرار داده و تحولات را در این دو حوزه از یکدیگر تفکیک کرده است. بحران اروپا و مسائل اقتصادی مرتبط با اتحادیه اروپا هنوز در راستای برنامه‌های	بروکسل، بلژیک	http://bruegel.org/

نام مؤسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	<p>تحقیقاتی اصلی بروکل قرار دارد. در وهله بعدی، اقتصاد جهانی و تحولات را مورد واکاوی قرار می‌دهد. در زمینه مسائل مالی، عمده توجه بروکل بر شفافیت ملی و حسابرسی مالی است و نیز در این زمینه فشارها را در راستای ملی‌سازی سیاست‌های مالی مورد واکاوی قرار می‌دهد. در دو عنوان بعدی، نوآوری و رقابت سهم روبه‌رشدی در پژوهش‌های این مؤسسه داشته که به بررسی مبانی ساختاری عملکرد اقتصادی، رقابت‌پذیری و رشد اختصاص یافته و در آخر، دغدغه‌های محیط زیستی نیز بخشی از این پژوهش‌ها را تشکیل داده است.</p>		
۳. دفتر ملی تحقیقات اقتصادی	<p>این مؤسسه تمرکز خود را بر همبستگی میان رفاه اقتصادی و سیاست‌های عمومی گذارده است و مسئله رقابت و فرصت‌ها و چالش‌های برآمده از آن را در محیط اجتماعی ارزیابی می‌کند. اقتصاد چین، قیمت کالاها، پیشرفت در اقتصاد اروپا، انرژی، کارآفرینی، مهاجرت و نوآوری، نابرابری، جریان سرمایه بین‌المللی، بهره‌وری و رشد، و همچنین مالیات مسائلی هستند که اولویت‌های پژوهشی مؤسسه را تشکیل می‌دهند.</p>	ماساچوست، آمریکا	http://www.nber.org/

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
۴. مؤسسه آدام اسمیت	مؤسسه آدام اسمیت مؤسسه انگلیسی و از طرفداران پروپاقرص اقتصاد آزاد است که راهکار بسیاری از مشکلات اجتماعی و اقتصادی را نبودن در فرایند بازار آزاد می‌داند: خصوصی‌سازی، رفع محدودیت و اصلاحات مالیاتی و حمایت از بازارهای داخلی در زمینه مراقبت‌های بهداشتی و آموزشی که می‌توان اینها را در موارد زیر خلاصه کرد: ۱. اصلاحات مالیاتی طرفدار رشد ۲. برنامه‌ریزی برای آزادی ۳. جهان باز ۴. رفاه بازار آزاد ۵. ثبات اقتصادی ۶. مسابقه سلامت ۷. انتخاب واقعی در آموزش و پرورش	لندن، انگلستان	https://www.adamsmith.org/
۵. مؤسسه اقتصاد جهانی و روابط بین‌الملل	این یک مؤسسه روسی است که در زمینه مسائل مربوط به روابط بین‌الملل و اقتصاد سیاسی بین‌الملل تخصص دارد و اهداف زیر را پیگیری می‌کند: ۱. نظریه‌های اقتصاد جهانی و روابط بین‌الملل، مدل جدید توسعه اقتصادی و سیاسی جهانی؛ ۲. تغییرات سازمانی و ساختاری در اقتصاد جهانی و در تقسیم کار بین‌المللی، نقش و جایگاه روسیه در این فرایندها؛ ۳. عامل اجتماعی و مؤسسات اجتماعی و سیاسی مدرن در توسعه جهان؛ ۴. جهانی شدن و ادغام منطقه‌ای، بهینه‌سازی مشارکت روسیه در روابط اقتصادی بین‌المللی؛ ۵. توسعه و چشم‌انداز توسعه نوآوری به عنوان عامل اصلی رشد اقتصادی؛ ۶. توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشورهای و مناطق خارج از کشور؛	مسکو، روسیه	https://www.imemo.ru/

نام مؤسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/کشور	تارنما
	<p>۷. شکل‌گیری و تکامل نظام روابط بین‌الملل، و نقش و جایگاه روسیه در آن؛</p> <p>۸. امنیت و امنیت ملی روسیه؛</p> <p>۹. پیشگیری از اختلافات بین‌المللی و حل آنها و نیز جلوگیری از تروریسم بین‌المللی؛</p> <p>۱۰. پیش‌بینی‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت توسعه</p>		
ع مؤسسه اقتصاد بین‌الملل کیل	<p>۱. بخش جهانی کار</p> <p>۲. ایجاد دانش و رشد</p> <p>۳. رویکردهای اجتماعی و رفتاری به مشکلات جهانی</p> <p>۴. محیط زیست و منابع طبیعی</p> <p>۵. کاهش فقر، عدالت و توسعه</p> <p>۶. امور مالی بین‌المللی و حکومت جهانی</p> <p>۷. سیاست اقتصاد کلان تحت تأثیر بازار</p> <p>۸. مرکز پیش‌بینی</p>	کیل، آلمان	https://www.ifw-kiel.de/
ع مؤسسه مطالعات اقتصاد بین‌الملل وین	<p>در حال حاضر، فعالیت‌های موضوعی این مؤسسه بر تحولات اقتصاد کلان و تغییرات ساختاری، اقتصاد بین‌الملل، بازار کار و مسائل اجتماعی، و همچنین موضوعات مشخص مربوط به تحولات اقتصادی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای متمرکز شده است.</p>	وین، اتریش	https://wiiw.ac.at/
۷. مؤسسه مشی اقتصاد بین‌المللی کره	<p>این مؤسسه کره‌ای که حوزه مطالعاتی بسیار وسیعی را به‌وجود آورده است در قالب چندین گروه، تحقیقات خود را انجام می‌دهد.</p> <p>اقتصاد کلان بین‌المللی و امور مالی بین‌المللی، ساختارهای تجارت بین‌المللی، روند اقتصادی در چین و نظام اقتصادی چینی، روندهای اقتصادی در اقتصادهای پیشرفته، روندها و نظام‌های اقتصادی در مناطق آسیا، اقیانوسیه و هند و جنوب آسیا، همکاری در آسیای شمال شرقی در زمینه تجارت، و سرمایه‌گذاری.</p>	سجونگ، کره جنوبی	http://www.kiep.go.kr/
۹. مؤسسه توسعه	این مؤسسه ژاپنی هدف خود را دادن مشارکت	چیپا، ژاپن	http://www

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
اقتصاد ژاپن، سازمان تجارت خارجی	فکری به جهان قرار داده است. این مؤسسه یک اندیشکده پیشرو است برای کمک دادن و پیشبرد پژوهش‌های علوم اجتماعی در مناطق درحال توسعه؛ دانش‌های محلی در آن مناطق را جمع‌آوری می‌کند و سپس با روشن کردن شرایط خودشان درک بهتری از مسائل برای آنها ارائه می‌دهد. این فعالیت‌ها یک پایه فکری برای تسهیل همکاری بین ژاپن و جامعه بین‌المللی برای رسیدگی به مسائل توسعه است. این مؤسسه اولویت‌های خود را سه عنوان زیر قرار داده است: ۱. کمک به اقتصاد، صنعت و جامعه ۲. تولید نتایج تحقیق پیشرو ۳. مشارکت فکری در جهان از طریق تحقیقات مشترک بین‌المللی		ide.go.jp/
۱۰. میزگرد اقتصاد بین‌الملل در برکلی	یافته‌های این مؤسسه بر همبستگی میان فناوری و سلامت اقتصادی و نیز بر مسئله رقابت‌ها بین بازارها، پتانسیل آن برای ایجاد کار و رشد اقتصادی و نیز تهدیدهایی که ایجاد می‌کند متمرکز است	کالیفرنیا، آمریکا	https://brie.berkeley.edu/
۱۱. مرکز اروپایی برای اقتصاد سیاسی بین‌الملل	۱. بازار مشترک اتحادیه اروپا ۲. توافقنامه تجارت اتحادیه اروپا ۳. بحران منطقه یورو ۴. دفاع ۵. تجاری مانند کشاورزی، انرژی، مراقبت‌های بهداشتی، خدمات، سازمان تجارت جهانی و جهانی شدن، اقتصاد دیجیتال	بروکسل، بلژیک	http://ecipe.org/
۱۲. مرکز توسعه جهانی	تلاش این مؤسسه بر از بین بردن فقر از طریق تحقیقات اقتصادی نوآورانه، تأمین مالی پایدار و مسائل توسعه می‌کند. مؤسسات برتر آمریکایی عمده تمرکز خود را بر	واشنگتن دی سی، آمریکا	https://www.cgdev.org/

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	اهدافی نظیر سیاست‌های کلان اقتصادی، جهانی شدن و مزایای آن، مسئله رقابت و چالش‌ها و فرصت‌های آن در محیط اجتماعی، مسئله فقر و یافتن سیاست‌های کاهش‌دهنده فقر و همچنین الگوی چین متمرکز است.		
۱۳. مرکز تحقیقات اقتصادی و اجتماعی	<ol style="list-style-type: none"> ۱. رشد و تجارت ۲. سیاست مالی ۳. سیاست‌های کار ۴. سیاست اجتماعی ۵. جمعیت‌شناسی و نوآوری ۶. انرژی ۷. آب‌وهوا 	ورشو، لهستان	http://www.case-research.eu/en
۱۴. مرکز مطالعات وابستگی	<ol style="list-style-type: none"> ۱. سیاست اقتصادی ۲. فرهنگ، پیشگام و جامعه مدنی ۳. آموزش‌ها ۴. ایده‌های آزادی ۵. سلامتی ۶. سیاست اجتماعی ۷. امور بومی ۸. دولت و سیاست ۹. سیاست خارجی 	سیدنی، استرالیا	http://www.cis.org.au/
۱۵. مؤسسه تحقیقاتی اقتصادی آسیا و شرق آسیا	<ol style="list-style-type: none"> ۱. انرژی ۲. محیط زیست و تغییرات آب‌وهوایی ۳. مالی و اقتصاد کلان ۴. صنعت و تولید ۵. زیرساخت ۶. نوآوری و فناوری ۷. سرمایه‌گذاری ۸. کار و مهاجرت ۹. فقر و اهداف توسعه پایدار 	<u>جاکارتا، اندونزی</u>	http://www.eria.org/

نام مؤسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	<p>۱۰. مقررات و حکومت ۱۱. خدمات ۱۲. شرکت‌های کوچک تجاری ۱۳. حمایت اجتماعی ۱۴. شرکت‌های دولتی ۱۵. تجارت</p>		
۱۶. مؤسسه ایفو	<p>این مؤسسه در پژوهش‌های خود به‌طور فزاینده‌ای بر مسائل اروپایی و جهانی تمرکز دارد و اهداف زیر را دنبال می‌کند:</p> <p>۱. دیجیتالی کردن ۲. نابرابری ۳. مهاجرت ۴. بحران یورو ۵. توازن هدف ۶. سیاست انرژی و آب‌وهوا ۷. تفاهم‌نامه تجارت آزاد ۸. بحران بازار مالی</p>	مونخ، آلمان	https://www.cesifo-group.de/
۱۷. مؤسسه اقتصاد و سیاست جهانی	<p>زمینه‌های اصلی پژوهشی این مؤسسه مربوط به اقتصاد جهانی است:</p> <p>۱. روند جدید تجارت بین‌الملل، سازمان تجارت جهانی و آزادسازی تجارت جهانی؛ ۲. استراتژی‌های جهانی شرکت‌های فراملی و FDI؛ ۳. جهانی شدن مالی و آشفتنگی مالی در جهان، اصلاح نظام مالی بین‌المللی، همکاری‌های پولی منطقه‌ای و نابرابری درآمد جهانی؛ ۴. پیشرفت علمی و فناوری و رقابت جهانی علمی و فناوری، تنظیم ساختار صنعتی جهان؛ ۵. تشدید فقر و بدتر شدن محیط جهانی.</p> <p>این مؤسسه همچنین به‌شدت مطالعات اقتصاد چین را تقویت کرده است؛ مانند: مشکلات اقتصادی</p>	پکن، چین	http://en.iwep.org.cn/

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	<p>کلان چینی در شرایط باز شدن؛ سیاست های FDI چینی؛ مطالعه سیاست‌های تحقیق و توسعه چینی و سیاست‌های تجاری چینی.</p> <p>زمینه‌های تحقیق در مسائل بین‌المللی:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. نظریه‌ها و روش‌های اصلی روابط بین‌الملل؛ ۲. نظریه‌های استراتژی بین‌المللی، مسائل عمده و مسائل فعلی؛ ۳. سیاست خارجی، سیاست مقایسه‌ای و روابط اصلی بین کشورها؛ ۴. شناسایی نقاط داغ منطقه و توزیع اختلاف؛ ۵. شناسایی مسائل در کنترل تسلیحات، خلع سلاح و عدم گسترش؛ ۶. امنیت و همکاری منطقه‌ای و مطالعه امنیت محیطی چین؛ ۷. سازمان ملل متحد و سازمان‌های بین‌المللی، به‌خصوص بررسی چالش‌هایی که سازمان ملل متحد در دوره جدید با آنها مواجه است؛ ۸. مطالعه تطبیقی احزاب در هر کشوری؛ مطالعه جهانی شدن، از جمله مطالعه مشکلات جهانی، نظریه‌های جهانی‌سازی و پدیده‌های ضد جهانی‌سازی. 		
۱۸. کنسرسیوم تحقیقات اقتصادی آفریقا	<p>این سازمان در بخش‌های منابع و مدیریت منابع در جهت رشد و توسعه اقتصادی و توزیع و نیز مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی محیط زیست فعال است. از دیگر بخش‌های کاری این مؤسسه می‌توان به بخش توسعه مالی و نیز مسائل تجاری به‌خصوص در منطقه آفریقا اشاره کرد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • منابع و گسترش فرصت‌های رشد و توزیع مزایا • مدیریت منابع طبیعی، تغییرات آب‌وهوایی و توسعه اقتصادی • ادغام منطقه‌ای و رابطه تجارت استراتژیک: 	نایروبی، کنیا	http://aercafrica.org/

نام موسسه	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	شرکای تجاری سنتی و بازارهای نوظهور • توسعه بخش مالی • گروه الف) فقر، بازار کار و توزیع درآمد • گروه ب) سیاست‌های اقتصاد کلان و رشد • گروه ج) سرمایه‌گذاری و بسیج منابع • گروه د) تولید، تجارت و ادغام اقتصادی • گروه ه) کشاورزی، تغییرات اقلیمی و مدیریت منابع طبیعی		
۱۹. مؤسسه مطالعات اقتصاد بین‌الملل	۱. اقتصاد سیاسی ۲. اقتصاد کلان ۳. تغییرات آب‌وهوا و اقتصاد ۴. توسعه اقتصادی ۵. رسانه‌های جمعی ۶. بازار کار	استکهلم، سوئد	https://www.iies.su.se/
۲۰. مرکز تحقیقات تجاری	این مؤسسه بریتانیایی اهداف متنوعی را در دستور کار خود دارد این اهداف را می‌توان در چند گزاره بررسی کرد. بررسی نابرابری در شهرها، تأثیر سیاست‌های تعدیل ساختاری صندوق بین‌المللی پول، پیش‌بینی‌های اقتصاد کلان برای اقتصاد بریتانیا، حقوق اجتماعی و کاهش فقر، حقوق و امور مالی در بریکس، نقش دانشگاه‌ها در مبادله دانش، توسعه تجاری در منطقه کمبریج و رابطه بین فرم قرارداد و نوآوری در پروژه‌های ساختمانی و زیرساخت.	کمبریج، انگلستان	http://www.cbr.cam.ac.uk/home/

مؤسسات خاورمیانه

چهارم ماه ۹۷

تارنما	شهر/ کشور	اولویت‌های پژوهشی	اسم
http://edam.or/g.tr	استانبول، ترکیه	<p>در این مؤسسه تلاش می‌شود که در فرایند سیاست‌سازی در داخل و خارج ترکیه با تولید و توزیع تحقیقات مربوط به سیاست‌هایی مشارکت کند که جایگاه ترکیه را در قلب نظم نوظهور جهانی شکل می‌دهند؛ به عبارت دیگر، برای انجام تحقیقات در این زمینه‌ها، این مرکز کنفرانس‌ها و میزگردهایی را برای این موضوعات شکل می‌دهد و نیز با چندین مؤسسه داخلی و خارجی برای انجام تحقیقات مشترک و نشریات همکاری می‌کند.</p> <p>مرکز مطالعات اقتصادی و سیاست خارجی در استانبول بر حوزه‌های زیر متمرکز است:</p> <ul style="list-style-type: none"> • سیاست خارجی و امنیتی • روابط ترکی - اروپایی • سیاست انرژی و تغییرات اقلیمی • اقتصادی و جهانی شدن • کنترل تسلیحات و عدم تکثیر • سیاست سایبری <p>بخش اقتصاد و جهانی شدن در این مؤسسه بخش فعالی است و در آن تلاش می‌کند نشریاتی مرتبط با تأثیرات جهانی شدن بر ترکیه، سیاست‌های برای مدیریت بهتر جهانی شدن، مقررات و رقابت‌پذیری اقتصاد ترکی در فضای جهانی را منتشر کند</p> <p>با مطالعه روندهای اتفاق افتاده در بخش اقتصادی این مؤسسه می‌توان فهمید که اهم تحقیقات اقتصادی مؤسسه درباره انرژی است که این خود نشان از خاورمیانه‌ای بودن این مؤسسه و نیز اهمیت انرژی در این منطقه دارد. از دیگر موضوعات مورد بررسی در این مرکز می‌توان به اقتصاد تغییرات اقلیمی و در وهله بعد، تمرکز بر همگرایی و جهانی شدن اشاره کرد. نکته مهم</p>	مرکز مطالعات اقتصادی و سیاست خارجی

تجزیه‌کنان در فضای اقتصاد سیاسی دنیا به چه می‌اندیشند؟

اسم	اولویت‌های پژوهشی	شهر/ کشور	تارنما
	درون این مؤسسه تعلق خاطر به فضای اقتصاد رقابتی است که با عنصر جهانی شدن آمیخته است.		
مرکز مطالعات سیاسی و استراتژیک الاهرام	<p>این مؤسسه در سال ۱۹۶۸ به‌عنوان مرکز مستقل علمی در داخل چهارچوب بنیاد الاهرام برای این هدف به‌وجود آمد که بتواند جامعه اسرائیلی، صهیونیسم و مسئله فلسطین را فهم کند. این مؤسسه در طی زمان در نوع سازماندهی، اهداف علمی و تحقیقی و کارکرد خود تکامل یافت. تکامل نظام جهانی، الگوی هم‌گرایی میان کشورهای عرب و نظم جهانی این مرکز بخش‌های متفاوتی دارد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بخش مطالعات مصری • بخش عرب و مطالعات منطقه‌ای • بخش روابط بین‌الملل • امنیت • مطالعات بخش رسانه و بخش افکار عمومی • بخش مطالعات اقتصادی <p>این مؤسسه که در بخش اقتصادی کم‌کارتر بوده است (به‌مانند اکثر مؤسسه‌های درون این منطقه در بخش اقتصادی) و نویسنده در انجام پژوهش‌های خود فقط به دو مورد در حوزه مسائل اقتصادی رسیده است: تقریر الاتجاهات الاقتصادية الاستراتيجية ۲۰۱۷ و مقدمه تقریر الاتجاهات الاقتصادية الاستراتيجية ۲۰۱۶. بیشتر مقالات این کتاب بر اقتصاد مصری متمرکز است و تحولات اقتصادی در آنجا را مدنظر گرفته است؛ در وهله دوم نیز اقتصاد جهان عرب و در وهله سوم، اقتصاد بین‌المللی را بررسی می‌کند. از مطالعه این مقدار متوجه می‌شویم که تمرکز این مؤسسه عموماً بر فضاهای امنیتی مانند دیگران در این منطقه است.</p>	قاهره، مصر	http://acpss.a/hram.org.eg
مرکز کارنگی خاورمیانه	این مؤسسه یک مؤسسه لبنانی در بیروت است که بخشی از صندوق بین‌المللی کارنگی برای صلح هم هست. این مؤسسه مسائل سیاسی، اجتماعی -	بیروت، لبنان	https://carnegi/e-mec.org

اسم	اولویت‌های پژوهشی	شهر / کشور	تارنما
	<p>اقتصادی و امنیتی خاورمیانه را به‌طور خاص آنالیز می‌کند. در این مرکز تلاش می‌شود که روی تصمیم‌سازان و ذی‌نفعان اصلی به‌وسیله ارائه طرح‌های جدید که باعث درک جدید منطقه و توسعه رهیافت‌های جدید برای کشورهای در حال گذار است اثر گذاشته شود. این مرکز در بخش اقتصادی، مسائل اقتصادی خاورمیانه را بررسی می‌کند.</p> <ul style="list-style-type: none"> • اصلاحات آموزشی • سیاست ایران • سیاست ترکی • سیاست عربی • بخش امنیتی • اقتصاد خاورمیانه 		
مرکز مطالعات اقتصادی مصری	<p>مرکز مطالعات اقتصادی مصری اندیشکده‌ای است که به‌طور تخصصی بر روی تحقیقات اقتصادی کار می‌کند که براساس تجربیات بین‌المللی و بحث‌های سازنده میان ذی‌نفعان مختلف است. هدف اصلی این مؤسسه پیشنهاد سیاست‌های صحیح اقتصادی و اصلاحات نهادی و قانونی است که به توسعه پایدار در مصر کمک می‌کند و همه براساس کارایی اقتصادی مشترک و عدالت اجتماعی است.</p>	قاهره، مصر	http://www.eces.org.eg
بنیاد مطالعات اقتصادی و اجتماعی ترکی	<p>این بنیاد در ترکیه که در حدود بیست سال قدمت دارد، با برگزاری کنفرانس‌ها و انجام تحقیقات به‌عنوان یک اندیشکده پیشرو شناخته می‌شود. این مؤسسه درباره موضوعات زیر تحقیق و پژوهش می‌کند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • دموکراسی‌سازی • حکمرانی خوب • نابرابری اجتماعی و انعطاف‌پذیری اجتماعی • شهرهای پایدار • روابط خارجی 	استانبول، ترکیه	http://tesev.org.tr/en/